

NEAMUL ROMANESC

Demisia Mitropolitului Partenie.

In sfirșit!

Causa demisiei fostului Mitropolit Partenie ni-o spune însuși in actul de paratire:

«Rivna pentru casa Domnului și pentru împlinirea cu sfințenie a datoriilor sale pastorale», «sănătatea slabă», o «insomnie de zece ani» — și la ce nu poate fi întrebuintată o insomnie așa de îndărătnică!», grija trupului slab (de insomnie, cu toate consecințele sale) și mai ales de «mintuirea sufletului».

Fostul Mitropolit intră apoi pe calea unor destăinuiri pe care nu i le-a cerut nimeni și asemenea cu care n'am întâlnit in actele de retragere ale acelei Mitropolii care a început cu sfințul Iosif, neam de Domn, din mlădița unui Petru și Roman-Vodă, unui Alexandru-cel-Bun și Ștefan-cel-Mare, care a urmat cu așa de însemnați cirmuitori ca Teoctist, înaintea căruia s'a închinat o țară și, mai mult decit odată, Ștefan însuși, cu așa de vrednici muncitori pentru cultura noastră, ca Varlaam și Dosofteiu, ctitori ai stilului românesc literar, cu gospodari ca Iacov Stamati, cu ideale icoane de călugări, avind numai grija su-

N-rul în țară 45 b.
In strălăutate 20 »

ABONAMENTE:
Pe an în țară 20 lei
In strălăutate 25 »
Cn a-r vechi 50 l.

APĂRE:
MIERCUREA,
VINEREA
ȘI DUMINECA.
Director:
N. IORGA.

Redacția și
Administrația
Vilenii-de-Munte
Jud. Prahova

ſletului curat și a nesfirșitei mîle revărsate asupra tuturor creștinilor, ca Iacov Putneanul, ca Veniamin Costachi, ca Iosif Naniescu, însuși innaintașul lui Partenie, proimul de astăzi, care-și expune boala de stomah innaintea publicului.

Spune Partenie, fost Mitropolit, după socoteala celor douăzeci și doi de ani de muncă, a celor zece de «insomnie» trimeasă de Satana, dușmanul bunilor arhieriei cu trupul stăpînit de infrinare și mintea curată de orice gînd rău, a celor cinci ani de îndreptare către «obșlescul sfirșit» al sfintei sale vieți, spune de «pregătirile cu cele de inmormintare», de dorința-i ca să stea «in casele din curtea bisericii Antim» până la cutare termin, «pentru că nu am unde să duc numeroasa bibliotecă», pe care o socoate răpede la 10.000 de volume, «pinacoteca», de «peste 300 icoane și tablouri», «obiectele casnice», — «multe» — racla și luminările, împreună cu «divanul» care le susține.

Urmează acuma altă socoteală, cu dușmanii.

Doamne, ce trebuie să fie cînd unui om sfînt, unui om care e dator să fie sfînt, care e venerat și tratat ca un prinț și bine plătit din averea săracilor pentru a fi sfînt, unui astfel de om, birfitorii îi aruncă in față invinuirile grozave de simonie, de desfrătă și, — lucru care te înșioară, — de desfrii în casa Domnului, in cuprîns de mănăstire, cu o fată care și-a fost inchinat blindului mire Hristos anii tineri și frumuseța, măcar ca să fie cruțată de pofta grosolană a Preasfințiților și Innalt Preasfințiților arhieriei! Ce-ar fi făcut față de șuierul șerpelui veninos acei mari Mitropoliți moldoveni ai Moldovei, făcători, judecători și osinditori de Domni, după chipurile cărora va trebui să se acățe acela al lui Partenie S. Clinceni, «robul lui Dumnezeu și al Maiestății Sale, slugă supusă și credincioasă», mai ales in clipa desastrelor morale și materiale?

Ai fi cerut dreptate Domnului, innaintea lumii întregi, Teoctiste, și, dacă dezgustul te-ar fi făcut să pleci, ai fi luat cu tine in chilia singurătății pata neștearsă a unei calomnii publice! Ai fi găsit, Varlaame, și tu, Dosoftei, plinset duios de psalmi și sforoase osinde de prooroci pentru a trăsni pe demonul pingăririi de cele sfinte! Iar voi, Iacove, Veniamine și Iosife, ați fi adaus in rugăciunea de iertare a greșiților voștri încă un nume de vinovat, pe cînd o lume întreagă, inchinîndu-se la trecerea voastră, v'ar fi răzbunat in clipă pentru ceia ce era menit să vă insulte, dar nu se putea rădica până la pletele voastre albe de bătrîni curași ca îngerii cari n'au zburat prea aproape de intunerecul și duhorile de păcat ale pămîntului!

Partenie S. Clinceni se luptă însă, din preajma divanului cu si-

criul și luminările. El apucă înaintea regalului stăpin, pus alături de Dumnezeu cerurilor, apucă pe «cei cari au șoptit la urechi, au vorbit cu glas și au scris birfeli îngrozitoare contra sa», pentru a-i «necinsti bătrânețele», ca și cum tinerețele inșeși ar fi scăpat neatinse de graiul și scrisul acelorași «birfitori».

E astăzi un ceas greu: ceasul descoperirilor, pirilor, cercetărilor și osindelor. Preasfințiți arhieri, nu simțiți și voi, ca alți mulți puternici, pasul greu al Judecătorului care v'a rinduit între oameni pentru a da puțină sfințenie unei lumi adinc corupte? Nu vi se pare că prea multe lucruri se risipesc și prea multe se înalță, ca să nu fie și fapta acelei voințe mai presus de oameni, pe care tocmai sinteți chemați a o reprezenta? Nu se îndoaie genunchii voștri pentru altă rugăciune decît înaintea puternicilor lumii, cari dau cirjela și impart lefii? Nu vă înșoară nimic astăzi în clipa unică a tragediei rușinoase pe care o înscrie Partenie, fost Mitropolit al Moldovei, pe paginile unei Biserici care se mindrește cu eroi și cu sfinți, dar căreia nu i s'a adus niciodată o mai grosolană jignire prin aceia chiar cari sint meniți să o fie înaintea noastră strălucitoare și curată ca un potir de aur ridicat cu sfința jertfă înaintea credincioșilor stăpiniți de taină?

N. IORGA.

JIDANIÎ ÎN PRESĂ.

PARTIDUL CONSERVATOR ȘI SOLUȚIA PROBLEMEI JIDOVEȘTI.

Cel mai „naționalist” dintre „partide” văzurăm că pretinde a fi partidul „național-liberal”. S'a dovedit însă că pretenția aceasta se reduce la un simplu echivoc, rezultînd din numele ce-și dă. Căci cei mulți își închipuie, fără a mai cerceta — „ai noștri” au chiar interes să nu cerceteze — că, dacă „își zice”, și este național, adică „naționalist”.

Acest nume dublu, de altmîntrelea, e foarte comod, putînd varia în expresie, după împrejurări. Prin apăsare asupra unuia din cele două cuvinte ajungem astfel la nuanțări subtile. De pildă, „partidul”, ca atare, e „național-liberal”, în abstract, avînd cele mai bune porniri, pentru țară, iar partizanii sint național-liberali, în concert cu Jidanii, de la cari caută să scoată profit. Și același lucru se poate spune și despre partidul conservator, care și el s'ar putea numi național-conservator, ca partid, nedeosebindu-se întru nimic, în această privință — și nici partizanii — de cel liberal, ca partid național-conservator — al Jidanilor.

De altfel, deosebiri esențiale nici nu ar putea să existe între amîndouă „partidele”, întru cit ele reprezintă același sistem. Doar au trăit și au guvernat împreună — ele singure — în curs de patruzeci de ani. În mod fatal, acțiunea lor s'a determinat reciproc. Ea nu ar fi putut fi, în esență, de altă natură, din partea unuia, fără a înfrîna acțiunea amînduror, zdruncinînd echi-

librul nostru politic. Așa dar, și pe această cale logică, ne putem convinge că între cele două „partide” deosebire nu poate fi.

Vom adăogi că în partidul conservator sînt tot atitea *inlivi lualități* cinstite mai presus de orice banuală, și cu cele mai bune sentimente românești. Și vom cita un exemplu. Iată, de pildă, cum se exprimă ziarul conservator „Epoca”, cu privire la *Jidanii în presă*, în numărul său de la 21 August 1908:

«Spre rușinea celor ce se servesc de dînsa, și spre nenorocirea noastră «a tuturor, cari o tolerăm și o cinstim, există la noi o *presă*, care *alimentata de finanța evreiască*, își are izvorul de *inspirație în Talmudul jidovec*... Zaraf saŭ arendaș, samsar saŭ proxenet, filosof saŭ gazetar, «Ovreiul nu are decît un glîol: să lucreze pentru neamul său imprăștiat, și *împotriva Statului* care-l încâlzește.

«*Tactica obișnuită a rasei* este de a incurca chestiunile, care sînt în profit, și, spre acest sfîrșit, toată grija, toată truda ei, este să puie stăpînire pe presă — pîntru ca, prin presă, să puie genunchiul «peste opinia publică.»

Minunat! Și nu odată ziarul „Epoca”, în deosebi, s'a pronunțat în modul cel mai hotărît asupra problemei jidovești, privind-o din punct de vedere românesc. Numai cit, vedeți, asemenea lucruri se scriu, de obicei, în *oposiție* — adică la năcac —, cînd multe se spun. Și apoi nu trebuie să uităm că ziarul „Epoca” e organ al partidului conservator de supt șefia d-lui P. P. Carp.

Mine, cînd va fi la guvern, *organul partidului* va trebui să urmeze numai decît direcția „șefului”, supt pedeapsă de a nu mai însemna nimic. În tot cazul, indiferent de cele scrise la ziar, „șeful”, ca de obicei, se va conduce *după capul său*, al cărui cuprins, în privința problemei jidovești, nu a variat de patruzeci de ani. D. P. P. Carp «gîndește» astăzi, în chestia Jidanilor, cum se gîndia la 1848, în epoca sentimentală a unui „*liberalism*” din cale afară naiv, și, față de dinșii, nu cunoaște altă formulă decît: *laissez faire, laissez passer* — lăsați-I să-și caute de treabă, și să între ciți vor voi. Ba încă, chel-tuiește și parale, cum a făcut la 1900, ca să readucă pe cei „emigrați”.

În ce privește „*ideile*” d-sale, iată ce spunea în ședința Camerei de la 28 Aprilie 1868, făcînd, în același timp, și o prețioasă mărturisire asupra modului cum înțelegeau *amîndouă partidele*, — notați bine, și cel național-liberal — să rezolve problema jidovească la 1866:

«Înainte de 11 Februar — zicea d. P. P. Carp — chestiunea Evreilor «nu a avut la noi decît un rol foarte neînsemnat. La 11 Februar, cu «Constituția, s'a agitat chestiunea de a se ști dacă trebuie să se acorde «Evreilor drepturi politice, saŭ ba, și, atunci, *mărturisesc că partidul «în capul căruia se află d. Brătianu, împins ca și noi de acele idei «mărețe, era dispus a face oarecare concesii, acordînd oarecare drepturi politice Evreilor. Știți, d-ilor, că...*, atunci s'au gînit unii cari, «în simplul scop de a agita spiritele, au măgulit acele prejudeții, care «sînt contra Evreilor, și au împiedecat de a se înșăfășii acele idei «ce erau apărute și de stînga și de dreapta acestei Adunări.»

Știm, în adevăr, că prin înțurirea acelor „*idei mărețe*”, de care era stăpînit mai cu deosebire partidul, de astă dată național-liberal, în frunte cu d-nii I. C. Brătianu și C. A. Rosetti, Guvernul de pe atunci — în care I. C.

Brătianu era ministru de Finanțe și C. A. Rosetti, ministru de Culte —, a voit să înscrie în Constituție următorul articol:

«Confesiunea nu constituie, în România, o împiedecare a naturalisării. O lege specială va regula naturalizarea treptată și dobândirea drepturilor politice pentru Israelii cari se găsec stabiliți în România.»

Știm că realizarea acestor „idei mărețe“ s'a zdrobit de împotrivirea naționaliștilor de pe vremuri, în frunte cu Cesar Boliac, cu A. D. Holban, și cu elevii lui Simeon Bărnuț de la Iași, cari, prin bărbăția rezistenței lor, sprijinită cu eroism de poporul din București, în mișcarea de la 18 Iunie 1866, au împiedecat catastrofa națională, în care ambele partide, abia născute bine, erau să arunce țara, dând drepturi politice Jidanilor.

Iată însă care erau „ideile“ d-lui P. P. Carp, în privința problemei jidovești, și la 1868, așa precum le expune în Cameră, în cursul aceleiași ședințe, protestînd acum în contra unor măsuri, pe care le luasă Guvernul de pe atunci, silit de acțiunea energică a naționaliștilor moldoveni, grupați în partidul poreclit al „Fracțiunii libere“. Și veți vedea că d. P. P. Carp, diplomatul cel rece și rezervat, din școala estetică a lui Schopenhauer, devine melodramatic — cu efecte comice asupra Adunării — cînd e vorba de Jidanii săi, încă de pe atunci, denunțînd țara că-l „persecută“.

«În Moldova a început persecuția în contra Evreilor și a ajuns până astăzi la un așa grad de intensitate, încît a devenit o chestie atât de gravă, că nu putem ști care-i vor fi consecințele — zicea d. P. P. Carp.

«Ministeriul a urmat ca navigatorii imprudenți, furtuna se apropie, el însă merge înainte cu pinzele deschise, și nu mai rămîne decît a ne ruga lui Dumnezeu, ca nu cumva fulgerul să se descarce asupra capetelor noastre!»

«O voce. Nevoie mare! (Ilaritate.)

Firește: cu sîrea lui cumpătată, Romînul trebuia să rîlă în fața acestor schime tragice, cu vorbe umflate, care nu erau românești. Urmează însă o prețioasă destăinuire, care ni explică aviturile „naționaliștilor“, ca din senin, ale reprezentanților partidului național-liberal, cari numai cu doi ani mai înainte voiau să dea drepturi cetățenești la Jidani, și cari acum veniau să se lupte în contra lor. Era vorba, cum ni arată d. P. P. Carp, de marele interes, nu al țării, ci al partidului național-liberal, de a-și crea „partid“ în Moldova, unde această specialitate politică nu se cunoștea pe atunci. Și pentru acest scop — ca să cîștige pe naționaliștii din Moldova, grupați în partidul poreclit al „Fracțiunii libere și independente“ — I. C. Brătianu, la 1868 Ministru de Interne, dăduse faimoasele circulări către prefecți, oprind așezarea Jidanilor la sate. Și aici dar, această mare problemă națională era subordonată unor chițibușuri politice mărunte, de către „partidul“, atunci în formație, național-liberal. Dar iată ce zice d. P. P. Carp, asupra acestei afaceri, în aceiași ședință a Camerei de la 26 April 1868:

«Acum vine la putere, d. Brătianu: d. Brătianu își recrutase până atunci colegi numai din partea de dincoace de Milcov. Chestiunea era

«de a se ști dacă d. Brătianu va avea și dincolo același sprijin ca dincoace de Focșani. Dacă, d-lor, e să răspundem într'un mod sincer, «e să răspundem: nu! Căci așa-numitul partid roșu n'a avut, în Moldova, niciodată vreun sprijin. Era dar necesar a se crea acolo un partid, care să vină în ajutorul acelora, cari sprijină partidul ultra-liberal de dincoace de Milcov.

«Așa dar, folosindu-se d. Brătianu de starea în care se afla Moldova, «văzînd că acolo comerțul era în mare parte în mina Evreilor, și că «din această cauză născuse un soi de rivalitate socială și comercială «între părțile române-creștine și române-evreiești, a gîndit cu multă dibăcie da a prefăce o chestie politică în chestie socială, și a zice Româninilor de peste Milcov: Evreii au totul în mină, ne cotropesc! Naționalitatea noastră este în pericol, veniți să o scăpăm!

«La acest frumos apel a răspuns acea parte de dincolo de Milcov, «aceea parte, care formează în această Adunare „*Fracțiunea liberă și independentă*“.... „*Fracțiunea*“, d-lor, nu s'a mulțumit de a se menținea «*statu-quo*, care era stabilit, la noi în țară, de atitea secole; „*Fracțiunea*“ și-a zis: trebuie să ne liberăm de Evrei prin orice mijloc; «trebuie să curățim țara de această plagă.»

Iată dar originea „naționalismului național-liberal“, în chestia Jidanilor, pe la 1868, de natură politică, sacrificînd încă odată această mare problemă economică națională intereselor de partid. Căci, după ce măsurile de apărare împotriva Jidanilor, luate de Guvernul liberal de pe atunci, supt inspirația naționaliștilor moldoveni ai „*Fracțiunii*“, au provocat o firească „emoție“, cu trecătură obișnuită de perciuni în presa jidovească din străinătate, și protestări din partea „*Alianței Israelite*“, ca să scape de răspundere, Ion Brătianu cu duplicitate nepermisă și-a tratat pe propriii săi partizanți de „barbari“, pronunțîndu-se în contra proiectului de lege al *Fracțiunii*, pe care aceasta îl presintase pentru a stabili, pe cale legală, cucerirea noastră de către Jidani. Și iată ce spune d. P. P. Carp:

«Numai la ideia presintărei acestei legi, *Europa* fu cuprinsă de «*oroare*, și protestările ei siliră pe d. Brătianu, tot pe acel d. Brătianu «care dăduse frumoșele circulații, și care persecuta pe supt mină, să «vie, în numele civilizației europene, și să vă arunce epitetul de barbari. «D. Brătianu v'a aruncat acest epitet, el care v'a creat, el care v'a «crescut.»

Așa se joacă politicianii — pentru interesele lor de „partid“ — cu această mare problemă de existență a poporului românesc, făcînd ca ea să ajungă la starea de gravitate în care o vedem. Cit despre d. P. P. Carp, servind cauza Jidanilor, pe cari-i înfățișa ca fiind „persecutați“ în țară la noi, iată în ce mod își expune vederile sale asupra acestei probleme, la 1868:

« „*Fracțiunea*“ a avut un defect. Defectul ei este că a fost francă și «leală. „*Fracțiunea*“ a zis: nu voi uita anathia administrativă. D. Ministru «a consimțit la ideile noastre, și, astăzi, în urma celor petrecute, venim «cu o lege. D. Ministru, nevoind însă nici să vie cu legea, nici să «piarză „*Fracțiunea*“ acestui Adunări, a reincept de la intrunirea «acestei Adunări cu acele măsuri anarhice administrative de prigonii «în contra Evreilor, care avusese loc și în timpul acela pe cînd eu mă

«Illum la Paris. *Despre aceasta am primit multe petiții de la Evreii din districtul meu (Iaritate).*

«Vrea să zică, d-lor, v'am pus chestiunea, v'am arătat cauzele care au precedat-o, v'am arătat care este poziția *Stingii*, care este a *Dreptei*, și care a *Fracțiunii*, și acum nu pot altminteri decît a cere de la d. Ministru ca să *contenească cu desăvîrșire în luarea de orice măsuri administrative în contra Evreilor.*

«Sfîrșesc, repetînd concluziile mele: *cer de la Guvern ca Evreii să fie lăsați în pace de acum înainte.*»

Aceleași „*idei mărețe*” le susține d. P. P. Carp și cu prilejul revizuirii art. 7 din Constituție. Cu aceeași emfază, atunci ilustrul bărbat își ia rolul superior de *doctor al națiunii*, voind să administreze medicamentele sale, cu sila, *bolnavului* inchipuit de d-sa. Căci iată, în adevăr, concludia discursului său din ședința Camerei de la 28 Septembrie 1879, împotrivor curentului unanim al țerii, represintat atunci, în cele două Adunări, de oameni ca Vasile Alecsandri, Vasile Conta, I. Codrescu, G. Mirzescu, N. Blaraberg, D. Rosetti-Teșcanu și alții :

«Avînd aceste păreri, d-lor — zice d. P. P. Carp —, înțelegeti prea bine că nu mă pot eu supune așa-pretinsului curent național. Eu admit instinctul la o nație; admit ca ea să simtă că e un rău, precum știecare om, cînd e *bolnav*, simte că-l doare; dar nu admit ca *bolnavul să zică el: iată doctoria ce trebuie să mi-o dea doctorul* (murmure prelungite).»

Așa dar, să înghită hapurile „*ideilor mărețe*”, ale «doctorului» P. P. Carp, ca să moară în conformitate cu regulile științei lui. Numai cit vedeți: „*murmurele prelungite*” dovediau că „*bolnavul*” era încă foarte sănătos, și că ar fi fost capabil să dea o strașnică dovadă de energie vitală — a „*pretinsului curent național*” — doctorului său. E însă caracteristic pentru mentalitatea d-lui P. P. Carp faptul că d-sa tratează, cu suficiență, ca „*instinct*”, și ca fenomen de „*boală*”, curentul sănătos al țerii întregi — în fruntea căruia se aflau bărbați geniali ca Vasile Alecsandri, B. P. Hasdeu, Vasile Conta, Eminescu —, rezervîndu-și d-sale rolul modest de represintant al științei și al meșteșugului doctoresc rațional.

Mai tîrziu însă, d. P. P. Carp a avut prilejul să-și arăte cunoștințele de medicină socială, cu care părăduia, remediînd răul, de care suferim, din lipsa unor organe economice esențiale, distruse de Jidanî. În calitate de *Ministru al Domeniilor*, d-sa a presintat proiectul de lege asupra învățămîntului profesional, al cărui scop nu putea fi altul, de sigur, decît de a forma *profesioniștii romîni*, cari ni lipsesc. Cu toate acestea — și nimeni nu ar putea să o creadă, de nu ar fi scris — prin proiectul său, d. Carp *primia în școlile de meserii și pe străini, de o potrivă cu Romîni*, și fără nicio deosebire, cu toată împotrivirea Camerei, a comitetului delegaților, și a țerii întregi. Și iată ce scrie raportorul legii, d. Nicu Cerchez, în raportul său, publicat în *Monitoriul Oficial*, pe 1893, p. 376 :

«Am voit să punem, în limitele putincioase, o îngrădire năvălirii elementului străin în școlile noastre profesionale în detrimentul ele-

«mentului național, și am închis străinilor accesul în școlile noastre de arte și meserii... Mă cred însă dator, d-lor deputați, să vă comunic cum că d. Ministru al agriculturii, comerțului, industriei și domeniilor nu a primit această modificare introdusă de comitet, în cât privește restricția relativă la interzicerea accesului școlilor de arte și meserii străinilor.»

Împotrivirea aceasta neînțeleasă, și nelogică, în forme extravagante, a ridicat o furtună de protestări în Adunarea Deputaților, din care făcea parte și scriitorul acestor rânduri, ca reprezentant al Colegiului al doilea de Iași. Și iată ce zicea d. P. P. Carp, în ședința Camerei de la 4 Februar 1893:

«Dar acum, d-lor, cu Evreii ce voiți să facem? Pe cale de prigonire, ce se poate face astăzi?

«Ile împământenit nu-î împământeniți, de la politică i-ați înlăturat, aîn armată el este obligat să meargă și să-și dea acest impozit de așinge, dar, de înaintat nu-î înaintați.»

«D. C. C. Dobrescu-Prahova: Să-i facem generali (zgomot).»

«D. P. P. Carp, Ministru al Domeniilor: Vedeți că nu li lăsați decît activitatea pe care nu li-o puteți lua. Cu toate acestea, d-voastră astăzi, ca și cu zece ani înapoi, vă plingeți că sînteți coplesii de elemeutul evreiesc, ziceți că nația noastră este în pericol. Eu cred că va fi în pericol cînd d-voastră nu voiți să munciți ca dinșii.»

«Acestea trebuie să zicem poporul român, și, cînd li vom zice acestea, ași cîntul se va deprinde cu munca, cu care nu este deprins (protestări)...»

«Dar d-voastră ziceți că Evreii trebuiesc înlăturați.»

«...De zecimi de ani nu am făcut decît a lua măsuri în contra lor, decît de a ne apăra în contra lor, fără să ajungem la niciun rezultat practic prin aceste măsuri.»

«Experiența trecutului nu vă învață absolut nimic. I-ați înecat în lunăre, ați făcut ce ați voit cu dinșii.»

«Voci: Protestări! D-voastră d-nunțați țara. Un ministru român nu poate să vorbească așa. (Zgomot).»

Acestea erau păreriile d-lui P. P. Carp, cu privire la soluția problemei jidovești, și în Camera de la 1893, cînd era vorba tocmai, ca, printr'un proiect de lege al învățămîntului profesional, să ne îndrumăm către meserii, cuprinse aproape în întregime de Jidanii. Atunci, în școlile d-sale de meserii, d. P. P. Carp stăruia să se primească Jidanii de o potrivă cu Romînii, în virtutea „teoriei“ d-sale, care nu se dezmințește: *Jidanii harnici, Romînii leneși, Jidanii persecutați, Romînii persecutori!*

Aceste toate i-au meritat d-lui P. P. Carp o sumă de crude adevăruri, de la cei mai distinși deputați, dintre cari făceau parte bătrînul N. Voinov, A. Stolojan, N. Ceaur-Aslan, D. Rosetti-Teșcanu, D. C. Butculescu, Ioan Grădișteanu, care acesta își isprăvia cuvîntarea sa, zicînd:

«Înainte de a sfîrși, d-le Carp, îndrăznesc — și e o mare îndrăzneală din partea mea — să-ți dau o povață.»

«Să nu mai vorbești așa de neamul românesc aici, în această Cameră românească. (Aplauze)»

Iar scriitorul acestor rinduri, în ședința Camerei de la 8 Februar 1893, a căutat să explice atitudinea stranie și nelogică a d-lui Carp, dovedind că d-sale îi lipsia înțelegerea unor lucruri esențiale. Și iată ce ziceam atunci :

«Părerea mea este că motivul pentru care d. Carp nu împărtășește *«ideile noastre*, — și pot să zic că nu împărtășește *ideile ferii*, în această chestie, pentru că țara gindește ca noi, iar nu ca d. P. P. «Carp — motivul acesta provine din împrejurarea că d-sa nu e în curent cu chestiunea, și că *nu-și dă seama de trei lucruri fundamentale*. . . D-lor deputați, eu cred, în adevăr, că d. Carp greșește din următoarele trei puncte de vedere : mai întâiu d sa nu înțelege întreaga *«fasă de dezvoltare în care se află popoarele moderne*; apoi nu înțelege *fasa actuală de dezvoltare și interesele ferii*; și în fine, lucru cu mult mai grav, *d-le Carp, d-ta nu te înțelegi nici pe d-ta însuși*»

Cu toate că făcuse chestie ministerială, d. P. P. Carp a celat „pretinsului curent național“. Legea a fost modificată, cel puțin în cea mai mare parte, cum am cerut-o noi, eliminând pe străinii din școlile de meserii. Dar, dacă marele om a fost învinș, el până astăzi însă nu e convins, și urmează a fi stăpinit de mania persecuției *persecutării Jidanilor de către Români*. Și iată în ce termeni, fără nicio rezervă, se exprimă, denunțând încă odată țara că prigonește pe Evrei, către publicistul francez *André Bellessort*, care declarase că nu văzuse niciun fel de persecuție a Jidanilor în țară la noi. («La Roumanie contemporaine», Paris, 1905, p. 221):

«Îmi ziceți că nu ați întâlnit Jidanii persecutați — răspunde d. P. P. «Carp? Dar, cînd un prefect revoacă autorizația unui Jidan de a locui într-o comună rurală, și cînd bunul său plac ruinează pe acest Jidan, avînd cinci, șese copii, oare aceasta nu e persecuție? *Persecuție administrativă, cea mai rea din toate!* Oare ce li se bînuiește acestor Jidani? De a ocupa locuri, pe care noi le-am lăsat! Ca toate popoarele exclusiv agricole, noi sîntem lipsiți de inițiativă. Și am refusa noi *«de a ni incorpora pe acești străini, pe cari noi singuri i-am chemat, și de a introduce astfel în noi (infuser) calitățile care ni lipsesc?...* «Antisemitismul nostru nu-l decît o formă a fricii, pe care ni-o inspiră *«capitalurile și industria străinilor.*»

Actualul „șef“ al partidului conservator nu se mulțamește însă nici cu atît : de a denunța România că *persecută pe Jidani*, cum a făcut neconținut de la 1868 și până astăzi. D. P. P. Carp a mers mai departe, scriînd unul Jidan acea faimoasă scrisoare, publicată anul trecut, în ziarul jidovesc din Budapesta „*Pesther Lloyd*“ — și care nu a putut fi categoric desmintită — prin care invinuia de-a dreptul *pe însuși Regele nostru* de a fi și el „antisemit“.

Așa dar : noi, Romînii, sîntem „*leneși*“ și „*lipsiți de inițiativă*“, și, din această cauză, persecutăm pe *Jidanii cei muncitori*, pe cari — nu știu cînd — „*noi singuri i-am chemat*“. Noi, Romînii, sîntem „*lipsiți de inițiativă*“, și de aceea Jidanii au venit la noi în țară să ocupe „*locurile pe care noi le-am lăsat*“, fiind incapabili de a le păstra. Nu ni rămîne dar decît — a *incorpora pe acești nobili străini, și a introduce astfel în noi calitățile care ni lipsesc!*»

E de necrezut, și, totuși, după textele citate, acestea sînt „*ideile*“ d-lui P. P. Carp, „șeful“ de astăzi al partidului conservator, cu privire la soluția pro-

blemei jidovești. Fără nicio patimă de niciun fel, este evident că, dacă „acțiunea” acestui partid e să fie conformă cu „ideile șefului”, venirea lui la putere ar echivala cu o *catastrofă națională*.

Veți zice: „șeful” nu va face nimic pentru Jidanii din cauza unor *partisanii*, cari i se vor opune. Dar nici „unii *partisanii*” de sigur că nu vor face nimic pentru Romini în contra Jidanilor, din cauza „șefului”, care-i va ocroti, după lozincă sa cunoscută încă de la 1868: „*cer de la Guvern ca Evreii să fie lăsați în pace de-acum înaintea!*”. Așa dar tendințele lor divergente se vor anihila reciproc, zădărniciind orice mișcare a „partidului”, care va rămânea inactiv, ca și până acuma, față de această *problemă de existență* pentru poporul românesc.

Acesta este *presentul*. Cit despre viitor, nu vedem nimic înlăuntrul acestui partid, care ne-ar îndritui să zicem că se va schimba. E însă un argument hotărâtor, că va rămânea aceea ce a fost, și ce este: și acesta e *trecutul și calitatea lui de „partid”*. Înlăuntrul său au precumpănit, și vor precumpăni — ca și în celelalte la fel — *interesele masei partizanilor*. Pe acestea „șefii”, chiar și cei mai cu bune plecări, se feresc a le jigni, ca să nu-și piardă „partidul”. Și *interesele masei partizanilor* se confundă cu *ocrotirea Jidanilor*, cari plătesc. Prin urmare, oricare vor fi *aparențele*, e sigur că partidul, în *fond*, îi va ocroti. Aceasta rezultă în mod riguros din *principiul conservăției proprii*, care se resumă aici în axioma politică: *partidul nu poate lucra în contra partidului*.

Așa dar, oricum am privi lucrurile, și oricâtă bunăvoință am avea, ajungem și în ce privește *partidul conservator* la aciași concluzie:

Problema jidovească el nu a rezolvit-o, nu o rezolvește, nu o poate rezolvi.

A. C. CUZA.

UN DISCURS FRUMOS.

CARE NU POATE RĂSTURNĂ DOUĂ ADEVĂRURI TRISTE.

D. C. Banu, profesor de istorie la liceul «Matei Basarab» din Capitală, a avut dăunăzi un netăgăduit succes cu o cuvintare rostită în Camera deputaților cu prilejul discuției la mesagiu. A fost fără îndoială unul din cele mai fericite «debuturi» din ultimele sesiuni parlamentare. Voace simpatice, ținută corectă, vorbă curgătoare stil nobil, citeva siguri poetice noi și foarte potrivite cu tonul discursului, lipsit de avinturi pasionale și de argumentare strânsă, dar în schimb străbătut de o inspirație distinsă și dovedind o cultură estetică puțin comună vorbitorilor noștri. Au urmat apoi aplause prelungite, îmbrățișări și chiar sărutări din partea celor mai mari, a miniștrilor, ca și din partea multora dintre colegi, din cari cîțiva mai puțin norocoși în «debuturile» din trecut. Chiar asupra opoziției conservatoare, cuvintarea d-lui profesor Banu a făcut o impresie plăcută, și d. Marghiloman însuși, veteranul *arbitrului elegantiarum* al Parlamentului român, a onorat pe fericitul debutant cu un răspuns pe cit de amănunțit, pe alii de măgulitor.

Și, într-adevăr, dacă ar fi vorba numai de artă și bună educație oratorică, ne-am alătura fără restricție la omagiile celor două *fabere* politice. Dar, din nenorocire, la fiecare discurs, și mai ales la un discurs rostit în numele unei *parți* a națiunii și spre binele națiunii întregi, se pune pe lingă chestia este-

lică și chestia adevărului, a crudului și tristului adevăr. Și așa vom îndrăzni, în ciuda feliicitărilor oficiale și a simpatiei personale, să amintim d-lui Banu, că adevărul nu poate fi schimbat și încă mai puțin înlăturat prin figuri retorice, oricît de frumoase ar fi ele. Și prin urmare poți declara în aplausele zgometoase ale Camerei că miile de morți, trăsniți de puștile fraților liberali, nu trebuiesc aduși în discuțiile politice românești, că trebuie să lăsam ca umbrele victimelor să se odihnească (în șanțuri și supt garduri) și ca adeverații creștini să punem pe mormintele celor căzuți crucea, semnul iertării și al speranței în viitor și, totuși, în ciuda acestei frumoase figuri, nici cel mai strălucit talent oratoric din lume nu va putea spăla petele de sînge de pe mina elegant înmănușată a partidului român, care, de cele mai multe ori fără o umbră de nevoie, ba adesea prin trădare mișelească și prin fraude, și aproape totdeauna în contra celor mai elementare legi civile și militare ale țerii sale, și-a omorît zece mii de frați în primăvara de groază a anului 1907. Talentul d-lui Banu nu este o dezvinovățire pentru crima Parlamentului liberal, care a știut și a tăcut, neridicîndu-se, din o sută de bănci, niciun glas pentru pedepsirea asasinilor, și care, de-ar fi crezut chiar că pedepsirea era cu nepuțință, sau dăunătoare față de împrejurările de atunci, era totuși dator să ceară cel puțin iertarea celor închiși și condamnați, mai ales cînd Curțile cu Jurași achitaseră pe bogătașul care cu de la sine putere în-pușcase pe fugarul inofensiv, doar din ambiția de a se dovedi bun trăgaci. Uitarea creștinească poate fi comoda partidului de la cîrmă, chiar cînd el însuși e anticreștin (cazul Clemenceau), dar legea iertării creștinești nu e o cortina după care să se ascundă ucigașul și victimele lui.

Și mai e un al doilea adevăr grav jicnit în frumosul discurs al d-lui Banu. D. Banu știe fără îndoială că în România cîrmuită și batjocurită după sistemul rotativ al Portughezilor, există întocmai ca în Portugalia, în ciuda partidelor de guvernămînt, un curent cultural naționalist, pentru îndrumarea căruia au muncit mulți ani de zile, fără întrerupere și în mod sistematic, doi din cei mai cunoscuți profesori universitari ai țerii: unul, drept cunoscător al trecutului cultural al națiunii, iar cellalt cunoscător neîntrecut al marilor chestiuni economice naționale. Potrivit cu aceste două ramuri de activitate ale propovăduitorilor, curentul însuși se prezintă cu îndoitul caracter *cultural* și *economic* prin care naționaliștii se deosebesc în bine de orice culoare politică până acuin la noi existență. Acest curent naționalist-democrat, întreținut de forțe tinere, entusiaste și curate, tinde a da naștere — după cum e logic și firesc — unei noi grupări politice, cea d'întîi grupare politică românească națională și sănătoasă, întemeiată pe adevărate principii. Ea va purta numele (și nici nu ar putea să se numească altfel) de *partid naționalist-democrat*, care, prin însăși originea sa, prin dezvoltarea sa logică și normală în afară de interesele de guvernămînt, prin persoanele care-l vor alcătui și prin ținta de ele urmărită, va fi cea mai puternică lovitură aplicată cooperativelor de exploatare lipsită de scrupul, pe care le alcătuiesc partidele pretinse istorice.

Viirea naționaliștilor-democrați este un fapt în viața politică și culturală a țerii, un fapt produs de însăși nevoile timpului și care nu va putea rămînea fără înlăturare asupra vieții viitoare a acestei țeri, chiar de nu va izbuti a da naștere unui nou partid de guvernămînt. Față de acest fapt nu este îngăduiț nimănu a reedita dogma inviolabilității celor două partide istorice, dogmă veche și învechită, în care tinerii nu vor în mod hotărît să mai creadă și de care bătrînii înșiși încep a se îndoii.

Iar, față de învinuirile aduse de dd. N. Iorga și A. C. Cuza cooperativelor de exploatare alcătuite de „ați noștri”, învinuiri sprijinite pe dosare enorme „dresate” în toată rîgula în colecția „Neamului Românesc” și în înseși colecțiile de ziare conservatoare în contra liberalilor și în ziarile liberale în contra conservatorilor, nu se poate răspunde — cum a făcut d. C. Banu —

atribuind gratuit d-lui Iorga o teorie pe care domnia lui nu o are și după care, *oricare* organizație de partid ar fi stricăcioasă și de evitat. Acuzațiile domnilor Iorga și Cuza și ale unei mari părți a națiunii se îndreaptă în contra organizațiilor de partid până acum existente și în contra oricărui alt partid s'ar organiza după același sistem, cum e, spre exemplu, organizația d-lui Tache Ionescu.

E trist că o persoană tină,ă, cultă și de talent își începe cariera politică — care se anunță atât de norocoasă — cu ignorarea sau tăgăduirea a două adevăruri sociale atât de grave și pline de umăr, precum sînt crima repressiunii jubilară și falimentul fraudulos al partidelor istorice, mărturisit pe toate gamele de înșiși corifeii liberali, conservatori și junimiști la lumina atât de reală a revoltei țerănești.

Dar oare însuși cazul d-lui Banu nu dovedește odată mai mult, cît de fatală pentru adevăr și dreptate este înregimentarea într'unul din partidele până acum existente, prin care cele mai culte și inteligente elemente se solidarizează cu cele mai vechi și urite păcate? Mie unul mi se pare că da, și încă mai de mult m'am grăbit a trage convenita concluzie. Această concluzie nu e, cum crede d. Banu: că «orice bun patriot trebuie să rupă legăturile care îl țin încătușat de organizațiunile de partid», ci că trebuie să rupă lanțurile *cooperativelor de exploatare* până acum existente, care au avut până azi pretenția de a fi partide de guvernare. Concluzia logică este că, în afară de aceste pseudo-partide, trebuie creat un curent mare și sănătos, care să dea naștere unui nou și adevărat partid național, sau cel puțin să silească pe celelalte organizații a se preface în *adevărate partide moderne*.

H. FROLLO.

DIN CENTRELE ROMĂNIEI.

Birlad. Conservatorii-democrați au format un club, luînd cu chirie, de la un Jidan, o cameră de-asupra magazinului lui. Tot ei scot, de puțin timp, un ziar intitulat «Birladul».

* În Decembrie trecut, d. State Dragomir, cu concursul d-nei Aglaia Pruteanu, a jucat piesa «Moartea Civilă».

* Societatea corală «Armonia», supt conducerea neobositului maestru Eugeniu Bulbuc, a dat, la 28 Decembrie trecut, al 16-lea concert; cele multe înaintea....

Repetăm: «Cercul Cultural» mai bine s'ar transforma în o secție a «Ligei».
N. A.

Brăila. Atragem atenția comandantului regimentului 11 de călărași asupra faptului că soldații jidovi, cu cunoștința gradelor chiar, transformă pe camarazii lor romîni, grație banilor, în adevărate slugi. Așa, de serbători, un soldat Jidan, în uniformă, se plimba țanțos pe Calea Regală, în timp ce un camarad al lui, țeran, îi ducea pe drum calul, în indignarea tuturor trecătorilor.

* Printre grădinarii bulgari de la Lacu-Dulce, se strecurase anul trecut și un biet Romîn, Ilie Ioan Iancu, care scrie că nu va mai face grădărit acolo, de oare ce a fost impus la o taxă de șese lei de pogon și «incasat» de agentul fiscal respectiv, pe cînd, dintre cei 26 de Bulgari de acolo, nu crede să fie vre unul impus la acea taxă.

* Administratorul regiunii B. de pe Domeniul Statului, arendat Jidovului T. M., spre păcate acum încetățenit, refusă a da pământ de grădinărit la Români, preferind pe Bulgari.

De oare ce administrația domeniului amenință cu ridicarea prețului pogonului de la 40 de lei la 70-80 de lei, grădinarii români sînt foarte agitați și hotărîți a cere Ministeriului de Domenii parcelarea pământului de grădinărit și vizarea lui în loturi Românilor grădinari.

* Hotărîrea Ministeriului de Lucrări Publice de a construi linia Tecuci-Făurei, neglijat pe cea, mai importantă, Rimnicu-Sărat-Brăila, nu e decît incercarea de a stînge viața comercială a portului nostru în favoarea portului Constanța. Căci prin linia Tecuci-Făurei înlesnește drumul spre Constanța al cerealelor din județele de Moldova, ce aveau Brăila ca debușeu, iar prin năconstruirea liniei Rimnicu-Sărat-Brăila, împiedecă județele Putna, Rimnicu-Sărat, Tecuci și Buzău să-și exporte cerealele prin portul nostru. Cred că ar trebui să înceteze cu loviturile acele de la cirna Statului, aducînd miseria în clasele muncitorești și negustorești din multe orașe, și socot că e de ajuns că fondul comunal și cel județean al întregii țeri stau la dispoziția orașului Constanța.

* S'a înființat o societate negustorească, «Carpații», care-și are meritul că, prin statute chiar, se abține de la orice politică, cultivîndu-se, în schimb, pe o cale întinsă simțul național, prin danțuri, conferințe patriotice și alte mijloace.

Pe lângă acestea a mai făcut și acte de ajutoare pentru școlarii și școlărițe sărace. — T.

Craiova. De la congresul profesorilor de limbă străină.

D. Zelea Codreanu a susținat, în tot timpul congresului, că școala trebuie să dea mai multă educație națională decît știință, căci din această neînțelegere se explică faptul că mai toată clasa dirigență e străină de nevoile neamului; așa explică aceasta — amintînd rîscoala din anul trecut — prin cuvintele: «eu sînt țeran — nu mi-e rușine s'o spun; — de aceia, cînd mă gîndesc la singele nevinovat vărsat, căci e singele părinților mei, singele fraților mei, e singele meu» — cîțiva profesori au găsit cu cale să izbucnescă în rîs.

Puternicele aplause însă i-au rușinat.

Se pare a fi o greșeală a se da drept criteriu utilitarismul, la studiarea limbilor străine, cînd cultura e mai presus de el.

Cît de vădit greșită e recrutarea profesorilor străini pentru studiarea limbilor străine, s'a dovedit la congres. Un profesor spune că nu posedă bine limba românească, altul vorbește prost românește, cel de al treilea, la critica unei lecții practice de limba germană făcută de un German, îl acuză că nu cunoaște nici limba germană, un al patrulea era dispus să facă chestie de catolicism, etc. Noi spunem că nu vor putea cunoaște caracterul specific al sufletului nostru, etc.

Nu mai amintim contradicțiile și manifestarea ostilă sentimentelor de naționalitate.

D. Pompiliu Eliad a decretat ca «mediocră» literatura noastră mai nouă—pororană sau naționalistă, inspirată din nevoile și aspirațiile neamului — pentru care fapt e încă nevoie de modele din literaturile străine.

Astfel se explică stima, ce și-a exprimat-o în mod public, pentru «Josetele» d-lui Davila și punerea marelui în scena Teatrului Național a piesei «Manasse».

A. SEVER.

Focșani. Fostul corespondent al ziarelor «Adivor» și «Dimineața», obraznicul și necinstitul Jid în Alfred Marcovici, care, prin șantaj, calomniile și tot felul de mijloace exploata «presa» în profitul său personal, a fost condamnat de Curtea cu Jurați din Bacău la douăzeci de zile închisoare pentru calomniile prin gazete, aduse unor preoți din acel oraș.

Cinste se cuvine bunilor Români, cari au judecat acest proces și prin verdictul lor n'au îngăduit perciunatulul «curispudent» să batjocurească și să injoșească legea și credința noastră strămoșească.

Jidanul a fost prins și depus la arestul preventiv din orașul nostru.

Cinicul «pură» care reprezintă organele Alianței Israelite din localitate și care face «nighistorie» — după obiceiul jidovesc — din aceasta, îi va veni și lui rindul, nădăjdind, cât mai curind, pentru purificarea moravurilor decăzute din presa «romină».

Pentru celelalte ziare, «Universul», «Minerva», «Viitorul», «Epoca», corespondenții sînt români, și în sus demnitatea presei, necalomniind și netrăducind.

Nu mai apare niciun ziar, de cîteva luni. Și e mai bine decît atunci cînd lițuicile—care serviau drept canal de scurgere al tuturor injuriilor—abundau.

AL. RUCĂR.

Toate notițele neiscălitte sînt de N. Iorga.

I. DIN ȚARĂ.

Evreii noștri.

O nouă mirșăvie săvirșită de un Jidan, la Botoșani: arendașul moșiei Delen, *Adolf Weintraub*, a deslorat pe fata *Sofica* lui *Neculai a Zoitei*. După instrucția făcută de parchetul de Botoșani, satirul, frate de ticăloșie cu Rappaport, a fost depus.

Se fac însă desperate opintiri pentru a-l scăpa de osindă. Cerem dar ca autoritățile să procedeze cu cea mai mare rigoare față de satirul *Weintraub*, ca să se curme odată aceste infamii jidovești. — A. C.

* Ni se comunică faptul că la moara de foc din Păcurari, în Iași, proprietatea unor Jidani, muncitorii creștini ar fi fost siliți să lucreze în zilele de sărbători. Cerem ancheta severă și darea în judecată a Jidanilor abusivi. Ne întrebăm însă, pentru ce autoritățile nu au aflat nimic? Sau nu au voit să afle? — A. C.

Partidele noastre.

Toate cluburile liberale au urmat exemplul celui din Iași, proclamînd ca șef pe d. I. I. Brătianu.

* La Ploiești, balotagiū pentru un loc de senator la Colegiul al II-lea. A biruit profesorul Agraru, liberal.

* Adunare de membri ai deosebitelor partide din Turnu-Măgurele pentru a se declara contra politicei externe pe care o fac partidele.

* D. Fleva a început a tipări biletele de felicitări ce-l vin de la cunoștințe din Italia.

* Într'o scrisoare mai lungă, Regele mulțamește d-lui D. A. Sturdza, pentru serviciile ce i le-a adus.

* La Ploiești, cu prilejul alegerii de senator, tachiștii au publicat o broșură de reclamă, cu titlul impiu: «Nașterea și preceptele lui Isus Hristos».

* D. Fleva a mai declarat că socoate «capul d-lui Tache Ionescu mai luminat decit al tuturor».

* Curtea cu jurași de Ilfov a dat 15 zile de închisoare unui fals alegător, din cei cari vin cu sutele la orice alegere.

* Care e planul liberalilor față de comune?

Răspunde d. Fleva: «să le transforme în schelete».

* Cele trei însușiri pe care d. Tache Ionescu le-a recunoscut la Ploiești d-lui P. P. Carp:

«Cultură, spirit și talent.»

* Cele trei virtuți tachiște.

«Ideal, cap și curaj.»

Le-a enumerat chiar d. Tache Ionescu la Ploiești.

* Din ale d-lui nou deputat Florescu (Ioan Teodor).

Românii din Transilvania au sincera încredere de dezrobire numai în Tache Ionescu.»

«Adivor» contrasemnează.

* Față de aplausele furtunoase ale cetățenilor din Ploiești, d. N. Fleva a declarat că-și aduce aminte «din tinereță cind era la școală».

Aceiași calitate a entuziasmului.

Moravuri.

În ziua de 4 Decembre a. c., a fost eliminat din Seminarul «Veniamin» un elev din clasa a VIII-a pentru că a fost plastografiat iscălitura secretariului și a fost incasat cu diasa un mandat de 200 de lei.

În consiliul profesoral care s'a ținut pentru această chestie, d. profesor V. Oiaga nu s'a unit cu părerea generală, ci a opinat numai pentru eliminare și nimic alta, pe motivul că elevul ar avea circumstanțe ușurătoare. Aceste circumstanțe d-sa le-a arătat în exemplul care vine din susul administrațiunii bisericești și care acum rodește și în seminarul. Școlarul a urmat calea deschisă de alții, cari stau pe Scaunul legii, așa că fapta e fructul unui sistem de administrație și nu provine numai din impulsul propriu al școlarului.—S.

Felurite.

La Teatrul Național din București, reprezentație pentru jertfele cutremurului din Italia. A vorbit marele artist Ermete Novelli.

S'au colectat în sală 1179 de lei.

Și dacă ar fi cerut «Liga»...

* Pentru înălăia oară de cind avem Stat în legătură cu Biserica ortodoxă, se lasă la o parte serbarea de Anul Nou.

* De Sf. Ștefan s'a făcut la Hirlău, în biserica lui Ștefan-cel-Mare, o panahidă pentru marele Domn.

Gospodărie.

În «Viitorul», d. Gh. Tătărescu tipărește începutul, foarte frumos scris, cu o adincă simțire, a unui studiu despre «jăfuirea» munților noștri.

Dar bine, d-le Tătărescu, la politicieni, cari formează Consiliul de administrație al jăfuitorilor, Evreii maghiari, la aceștia te plîngi?

Dacă sintem în halul de azi, aceasta se dăorește poate mai ales faptului că oamenii cu sentimente bune orî n'au discernămint, orî cedează ispitelor.

* Prin felul cum sint lucrate, mărcile nouă de 3 bani sint o lamentabilă caricatură. Coloarea e potrivită cu parodia de artă.

II. DE LA ROMÎNII DE PESTE HOTARE.

Bucovina. Din «Răvașul» de la Cluj aflăm că Mitropolitul Bucovinei își face veșmintele la «jupinul Hersch Toderes».

Germania. Se va influența la Lipsca o societate «România».

Ungaria. Năvală de politicieni romîni, speța «literară» și iubitoare a «fișilor de dincolo», la Arad.

Întăiu d. C. Stere, apoi d. Simion Mehedinți, profesor de Universitate și d-sa Tachiștii nu frimet pe nimeni?

III. TERI STRĂINE.

Austria. Regele sîrbesc și Împăratul-Rege și-au trimis felicitări de Anul Nou, cea ce ar însemna că respectivele popoare pot nădăjdui să treacă anul fără jertfe de sînge și bani.

Franța. Jalnica stare de spirite din Franța s'a văzut și cu prilejul decapitării a patru osîndiți la Bêthune.

O lume imensă făcea haz și cînta împreună cu musica.

Rusia. A murit Rojdestvenschi, amiralul înfrîngerii.

* O cercetare a dovedit că banii strînji pentru o statuie a lui Alexandru al III-lea s'au rătăcit prin anume largi buzunare, foarte oficiale.

Turcia. Vinzarea Bosniei și Herțegovinei a fost pusă în perspectivă de Marele-Vizir în Parlament. S'a mai declarat că, nefiind cu puțință o altă înțelegere bănească, cu Bulgaria, rămîne ca suma desjăgubirilor să fie hotărîta în conferința Puterilor. Creta n'o vor avea Grecii.

* Pentru 2.500.000 de lire turcești, Cabinetul din Constantinopol e aplecat a vinde Bosnia și Herțegovina Austriacilor.

Ar fi buni banii, dar prost debut!

Din cauza serbatorilor Botezul Domnului și Sf. Ioan n-1 3 din «Neamul Românesc» politic va apărea în lumina, 11 Ianuar.

Abonații vor primi în schimbul n-vului de Vineri «Neamul Românesc literar», care va apărea la 1-iu Februar.